

STE ŽRTEV KAZNIVIH DEJANJ? IMATE PRAVICO DO POMOČI!

I. Komu lahko pomagamo?

Na podlagi Zakona št. CXXXV. o pomoči žrtvam kaznivega dejanja in državne odškodnine iz leta 2005 lahko službe za pomoč žrtvam nudijo pomoč žrtvam, ki so utrpeli škodo zaradi kaznivih dejanj. Županijske/glavnomestne službe se organizirajo na sedežih županij.

Žrtev kaznivega dejanja ni le neposredna žrtev kaznivega dejanja, temveč tudi oseba, ki je utrpela neposredno škodo kot dokazljivo posledico kaznivega dejanja.

Za **krivico** štejejo telesno ali psihično poškodbo (hud strah, anksioznost) in čustveni pretres (travma, psihične motnje) ter škodo na premoženju, ki so s kaznivim dejanjem vzročno povezani.

Pomoč lahko dobi madžarski državljan, državljan katerekoli države članice Evropske unije, državljan tretje države, ki zakonito prebiva v Evropski uniji, oseba brez državljanstva, ki zakonito prebiva na ozemlju Madžarske, žrtev trgovine z ljudmi oziroma oseba, ki je za to upravičena v skladu z mednarodnim sporazumom med svojo državo in Madžarsko ali na podlagi vzajemnosti. Pomoči je upravičen tudi madžarski državljan s stalnim bivališčem na Madžarskem, proti katerim je bilo v času svojega zakonitega bivanja v tujini storjeno naklepno in nasilno dejanje in to lahko na ustrezen način dokaže.

Do državne odškodnine je državljan tretje države, ki zakonito prebiva v Evropski uniji, upravičen le v primeru, če ima stalno ali običajno začasno prebivališče v kateri od držav članic Evropske unije. Do državne odškodnine je upravičen tudi tista žrtev, ki ima na Madžarskem dovoljenje za bivanje ali dovoljenje za priselitev.

Del podpore se dodeli kot denarni prejemek, ki so vezani na osebni prejemek, drugi del pa kot denarni prejemek, ki ni vezan na osebni prejemek.

II. Informiranje

V skladu z določili zakona morajo dobiti osebe, ki so postale žrtev kaznivega dejanja na ozemlju Madžarske, brezplačne, hitre in strokovne informacije za rešitev svojih težav zaradi nastale situacije. Županijska/glavnomestna pravosodna služba daje informacije vsem strankam, ki se nanjo obrnejo, za to ni treba imeti dokazila glede tega, ali so žrtve. Služba za pomoč žrtvam informira ne samo tistih oseb, ki se nanjo obrnejo, temveč tudi tiste, za katere se na drug način izve, da so postale žrtve.

Informiranje mora zajeti

- pravice in dolžnosti žrtve v kazenskem postopku,
- podpore, za katere lahko zaprosijo žrtve,
- pogoje in način uveljavitve podpore,
- druge možnosti za dajatve in uveljavitve pravic
- kontakt ostalih organizacij, ki sodelujejo pri ponujanju pomoči žrtvam
- možnosti izogibanja temu, da bi kdo zopet postal žrtev
- v primeru žrtve trgovine z ljudmi informacije glede potrdila za upravičeno bivanje in dovoljenja za bivanje

III. Storitve, ki so na razpolago žrtvam

1. Žrtev za uveljavitev svojih pravic lahko zahteva poleg splošnega informiranja tudi pomoč službe. Oseba mora dobiti individualne informacije o svojih temeljnih pravicah in zdravstvenih, zavarovalnih in socialnih dajatvah, ki ji pripadajo. Po potrebi bo služba pomagal pri tem, da bodo omenjene dajatve čim prej na razpolago žrtvam.
2. Če nadaljne urejanje zadeve žrtve zahteva **odvetniško pravno pomoč**, je služba za pomoč žrtvam dolžna usmerjati osebo k organu, ki ponuja pravno pomoč.
3. Žrtev kaznivih dejanj morda potrebuje **takojšnjo finančno pomoč** za kritje svojih najosnovnejših potreb (prenočišče, oblačila, prevoz, živila, zdravila itd.). Županijska/glavnomestna pravosodna služba se pri vprašanju takojšnje finančne podpore odloča v skladu z načelom pravičnosti, ki ne temelji na socialnem položaju, temveč na presoji situacije, ki je nastala zaradi kaznivega dejanja. Znesek takojšnje finančne podpore v letu 2012 lahko znaša največ 87.118 Ft.

IV. Državna odškodnina Žrtvam naklepnega in nasilnega kaznivega dejanja pripada tudi **državna odškodnina**. Če se škoda, ki je bila storjena s kaznivim dejanjem, kasneje povrne iz kakšnih drugih virov, v tem primeru se znesek, ki je bil izplačan iz naslova državne odškodnine, šteje kot avans in ga je treba povrniti. Do državne odškodnine so upravičeni neposredne žrtve fizičnega nasilja, katerih telesno zdravje je bilo zaradi kaznivega dejanja hudo poškodovano ter njihovi sorodniki. Upravičena je tudi tista oseba, ki je skrbela za pogreb žrtve, ki je umrla zaradi naklepnega, nasilnega kaznivega dejanja. Pogoji za izplačilo odškodnine je tudi socialni položaj žrtve, ki ga določajo njene dohodkovne razmere. Upravičena je tista oseba, v kateri družini dohodek na osebo ne presega 174.236 Ft v letu 2012 oziroma tista oseba, ki prejema katero od socialnih dajatev, ki so našteje v zakonu. Rentno nadomestilo kot vrsto odškodnine lahko prejema žrtev v primeru nezmožnosti opravljanja dela, kar presega 6 mesecev, največ 3 leta. Izplačevanje rentnega nadomestila se ukine, če vmes postane žrtev upravičena do rednega finančnega prihodka iz drugih virov. Znesek mesečnega rentnega nadomestila v letu 2012 je lahko največ 87.118 Ft. Odškodnina v primeru enkratnega plačila je namenjena – celotni ali delni – povrnitvi premoženjske škode. Višina odškodnine je sorazmerna z dejansko škodo, vendar pa je možno v letu 2012 izplačati največ 1.306.770 Ft. (Tudi v primeru enkratnega plačila odškodnine je treba povrniti znesek, če se vmes škoda iz drugih virov – npr. zavarovanje, preko storilca – povrne).

V. Postopek služb za pomoč žrtvam Zahteva za podporo temelji na prostovoljnosti in sodelovanju z organi. Obrazec za takojšnjo finančno podporo in državno odškodnino se vloži v pisni obliki. Brezplačni prenos obrazca je možen na spletni strani www.kimisz.gov.hu. Pomoč pri lažjem uveljavljanju pravic in pravnem posredovanju se lahko zaprosi brez formalne zahteve. Prošnji je možno priložiti potrdilo o podatkih kazenskega postopka, ki je bilo izstavljeno s strani preiskovalnega organa, tožilstva ali sodišča. Vkolikor žrtev ni priložila tega potrdila, ga bo pridobila služba za pomoč žrtvam. Po potrebi je treba prošnji priložiti še dokumente, ki potrjujejo socialno ogroženost.

Prošnja – z ostalimi dokumenti – je možno vložiti pri katerikoli okrajni službi za pomoč žrtvam. Brezplačni prenos obrazca za zahtevo takojšnje finančne podpore in državne odškodnine je možen na spletni strani www.kimisz.gov.hu.

Za **takojšnjo finančno podporo** se lahko zaprosi v **petih dneh** od kaznivega dejanja. Služba za pomoč žrtvam se o zahtevi odloča – če so pogoji zahteve za podporo ugotovljivi – v osmih

dneh od dneva prejema potrdila. Vkolikor žrtev svoji osebno oddani zahtevi priloži potrdilo, se bo služba za pomoč žrtvam o zahtevi odločila v prednostni obravnavi. Služba bo hkrati informirala osebo, ki zahteva enkratno plačilo odškodnine, o obveznosti eventuelne kasnejše povrnitvi le-te. *Prošnjo za pomoč pri lažjem uveljavljanju pravic in pravnem posredovanju je možno vložiti brez določenega roka.*

Obrazec **za državno odškodnino** se lahko vloži **v roku treh mesecev** od dneva storitve kaznivega dejanja. (V izrednih primerih, ki jih določa zakon, se ta rok lahko podaljša).

Odločanje o zahtevi poteka v dveh fazah. V podpornem postopku bo županijska/glavnomestna pravosodna služba sodelovala pri sestavljanju potrebnih spisov, podatkov, dokumentov. Bistvene odločitve glede državne odškodnine bo sprejela Pravosodna organizacija vladnega urada v Budimpešti.

Zakonsko določeni javnoupравни postopki so brezplačni, da bi lahko žrtve uživale storitve v čim širšem krogu ne glede na njihov dohodkovni položaj.

Naloga služb za pomoč žrtvam je tudi to, da v okviru sodelovanja spremljajo uveljavljanje pravic žrtev ter vzdržujejo stike z institucijami, ki jih določa zakon.